

[AccueilRevenir à l'accueilCollectionMythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581CollectionMythologia, Francfort, 1581 - Livre IIItemMythologia, Francfort, 1581 - I, 09 : Quo pacto Dii antiquorum fuerint sempiterni](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - I, 09 : Quo pacto Dii antiquorum fuerint sempiterni

Auteur(s) : Conti, Natale

```
","author_name_items":"Auteur(s)","author_size_items":"16px","title_size_items":"16px"}}, new UV.URLDataProvider()); /* uvElement.on("created", function(obj) { console.log('parsed metadata', uvElement.extension.helper.manifest.getMetadata()); console.log('raw jsonld', uvElement.extension.helper.manifest.__jsonld); }); */ }, false);
```

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre I

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - I, 09 : Quo pacto Dii antiquorum fuerint sempiterni](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre I

[Mythologie, Paris, 1627 - I, 09 : Comme quoy les Dieux des Anciens ont esté eternels](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre I

[Mythologie, Lyon, 1612 - I, 09 : Comment les Dieux des anciens ont esté eternels](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

reficiat, hæc ad naturæ vim conseruandam requirantur? In de effectum est vt Alexander Macedo se Deum esse adulatoribus prædicantibus responderit, se longè diuerfa à diuina natura experiri, cum & somnum & Veneris titillationes sentiat. Quòd si horum Deorum natura deficiente nutrimento deficeret, & ad libidinem illi incitantur, qui possunt non esse mortales, aut qui potest eorum genus nisi reparetur, non deficere? Non sunt igitur Dij illi antiquorum, sed fabulæ illæ partim naturæ res occultas habent, partim mores informant, partim sunt inania vulgi figmenta, vt dicebamus.

Quo pacto Dij antiquorum fuerint sempiterni C A P. IX.

ATQUE vt pateat vera esse illa quæ dicta sunt hæcenus de Deorum antiquorum mortalitate, quid de Ioue ipso principe omnium Deorum scriptum fuerit à poëtis, consideremus, quem modò patrem, modò Regem omnium Deorum vocant, sicuti Homerus in primo Odyssæ,

τοῖσι δὲ μισθόν ἦρχι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Hos ita compellat hominum pater, atque Deorum.

modò sempiternū, vt Virgilius lib. 1. Æneid. in his significauit,

ò qui res hominumque Deumque

Æterni regis imperiū, & fulmine terras.

& Orpheus in hymnis,

Ζεὺ πολύτιμῃ, Ζεὺ ἀφῆστῃ.

Iupiter ó Venerande, Iupiter sempiterno.

quem eundem facit rerum omnium autorem, vt ex his patet,

ὦ βασιλεῦ, διὰ σὺν κεφαλῇ ἐφάνητάδῃ πάντα,

καὶ διὰ μήτηρ ὀπίωσθ' ὕψιχ' ὄχθοι,

καὶ πάντα ὀπίωσθ' ἔρασεῖν τὸς ἔραστῃ.

Iupiter almæ tuæ sunt omnia quæ nate:

Dina parenti Tellus, præcelso vertice montes,

Et maria, & quidquid cælum complectitur altum.

Hunc tamen sempiternum Iouem, & rerum omnium autorem, Virgilius in Dictæo monte Cretæ nutritum existimauit, quem etiam ab apibus educatum fuisse scribit lib. 4. Georgicorum, vt patet in his carminibus,

Nunc age, naturas apibus quas Iupiter ipse

Addidit, expedi am: pro qua mercede camoros

Curetis

*Curetum sonitus, strepitantiæque aræ secunda,
Bithas cæli Regem prætere sub antro.*

Sed illud magis mirum fortasse videbitur, quòd neque tamen certum est ubi educatus fuerit hic præclarus & illustris antiquorum Deorum pater. Messenij enim apud se natum & educatum fuisse Iouem contendebant, cuius ostendebant apud se incanabula, & à Neda Ithomeque nutricibus, & à Curetibus seruitum fuisse affirmabāt, ut ait Pausanias in rebus Messeniæ. Hanc ipsam de Iouis ortu contentionem ita attigit Callimachus in hymnis:

τιῦ, εἰ μὴν ἰδαίσιον ὅς ἔρασι φασὶ γενέσθαι,
τιῦ, εἰ δ' ἐν Ἀρκαδίῃ πότρυι πάτερ ἰφαιύσαντο,
*Jupiter Idæi aiunt te in montibus ortum,
Jupiter Arcadicis: Vtri sunt falsa locuti?*

Quòd si nutricum varietatem perspiciamus, si modò vera est sententia Actij medici clarissimi, quòd ingenium & mores nutricum in lacte referuntur, nonne fera potius Iupiter quam homo videbitur, qui tot brutorum lac suxerit? qui truculentissimas feras habuerit nutrices? qui ab apibus, a capris, ab vrsis fuerit educatus? atque quòd capræ lac hauserit, ita Ouidius in quinto fastorum libro ait:

*Olenia surget sidus pluviale capella,
Qua fuit in cœni officiosa Iouis.*

Hanc Iouis capram idcirco nominavit Aratus in Phænomenis, ut est in eo carmine:

ἢ λιπὼν δὲ μετ' αἶγα λιός καλῆνο' ὑποφῆται.
Oleniam, capramque Iouis dixeret poeta.

Atque de vrsis, cuius lac Iupiter suxerit, ita meminit idem Aratus in his:

Ἀρκταίᾳ μα προχέουσι, καὶ δὴ καλίστησι ἄμαξαι.
Αἱ δὴ τῆς κεφαλᾶς μὲν ἰπ' ἡέας αἶψ' ἔχουσιν
ἄκρότων αἶψ' δὲ κατωμάδια φερίονται,
ἰαγκαλιν εἰς ἄμους τετραμμέναι. εἰ ἔτιδὸν δὴ,
κρήταδι κῆται δὲ λιός μεγάλη ἰότητι
ἔρασις εἰς ἀνίβασαι, ὅ μιν τότε κορυρίζοντα
αἶκτω ἐν ἰνώδῃ ὄρατος χεῖδός ἰδαίσιον
ἄπτηρ εἰκατέβαν, καὶ ἔτρεφον εἰς ἰνιαυτόν,
εὐπαιθετὰ κέρητας ὅτε κρένοι ἰφαιύσαντο.
Vrsa Vetricumque, quæ aiunt nemine Pluvistitæ.

*Alternè quarum semper caput alia tangit:
Inque humeros versa, his prouis illa & sique feruntur.
E Creta, si vera ferunt, conscendere cælum
Consilio meruere Iouis, quia cum puer esset
Ditto in odorifero vicina collibus Ida
Deposuerunt Iouem, quem nutruere per annum,
Fallere Saturnum Curetes cum potuere.*

Hunc ipsum Iouem, quem Hesiodus in Theogonia hominum patrem atque Deorum appellauit, mortuum ac sepultum fuisse apud Cretenses sermo vulgatus fuit: quamuis eam famam conatur frustra Callimachus refellere, ut patet in his carminibus;

*κτὶ γὰρ τάφον ὡς ἀνασείῃ
κρητὶς ἐτακτῆσται, εὐδ' ἐδάμε' ἰασί γὰρ αἰεὶ.
tuum Rex magne sepulchrum
Cretes struxerunt: et semper, diuis & sique.*

Quod si fatorum necessitati subiiciebatur, uti testatur Æschylus in Prometheus ita inquit;

*π. μαῖρα τριμορφοί, μνήμοις τ' ἐμνήμοις
χερ. τέρας ἄρ' ὄχι νεῖς ἐν ἄδινέσταις.
Prom. Parca triformes, & memores Erinnyes:
Chor. His ergo cunctis Iupiter impotentior.*

quo pacto Deus, & pater, & Rex hominum ac Deorum dici poterat? Sed non hominum sermones tantum, at Deorum etiam ipsorum sententias de Ioue consideremus. hunc vel à Mercurio ipse finxit Plautus in proœmio Amphitryonis mortalem appellati his verbis;

*Mirari non est æquum sibi si pratimet:
Atque ego quoque & qui Iouis sum filius,
Contagione mea matris metuo malum.
Etenim ille quomodo huc inssu Venio
Iupiter, non minus quam nostrum quiniis formidat malum,
Humana matre natus, humano patre.*

Quare si ipse natus est, ut ceteri homines, & mortuus, & à mortalibus originem duxit, quo pacto sempiternus esse potuit? siquidem omnia que nascuntur, aliquando interire necesse est. At quo pacto Iupiter dictus est sempiternus? quia, uti dicetur, cum de illo tractabimus, cum glorię cupidus maximè fuerit, templaque sibi extruã ubique studuerit, fecit vulgaris opinio

opinio illorum qui magistratus & imperia admirantur, ut summus Deus putaretur. quare postea nunc vim factorum, nunc providentiam Dei, nunc Deum ipsum, quam mundi animam appellarunt nonnulli, nunc æthera, Iouem nuncuparunt: quæ cum sempiterna sint, Iouem etiam putarunt sempiternum. sic, ubi pro vi diuina per aquas diffusa, Neptunus intelligitur, dicitur sempiternus, pro Vulcano ignis, pro Venere naturalis procreandi libido, pro Cerere, terræ feracitas. Nam si hoc pacto Dii antiquorum accipiantur, erunt sempiterni ex illorum sententia, qui mundum, eiusque elementa sempiterna putarunt. si eorum genealogiam inuestigemus, omnes fuerunt mortales, & ab hominibus procreati, ut patebit postea. At qui absurdum fuit hominum nominibus res sempiternas appellare, diuinæque providentiæ splendorem sub his humanis velate integumentis, quippe cum minimè conueniat res admirabiles horum profanorum nominum collatione inquinare. At quia viderent sapientes animos multitudinis appetitis rationibus ad eruditionem non posse adduci, horum figmentorum suauitate illos ad se allexerunt, quæ sola causa fuit, cur tot postea fabulæ sint inuentæ.

De sacrificiis superiorum Deorum. CAP. X.

VT autem pateat elementorum, rerumque naturalium virtutes, & vites demonum eorum qui in iis inhabitarent, qui Dii à multitudine imperitorum fuerunt existimati, his nominibus vocatas fuisse à sapientibus: non erit absurdum si genera sacrificiorum Diis singulis attributorum breuiter explicauero, quippe cum multa factorum genera fuerint ab antiquis pro singulorum Deorum natura instituta, & victimæ varæ, & varia suffumentorum ratio, & non idem habitus sacrificantium. Neque enim omnibus molæ offerebantur, neque omnibus accendebantur lumina, neque sacra fiebant semper super sublimibus aris, neque semper per diem. Diuersa denique pro singularum nationum more, pro varietate temporum, pro creditorum Deorum natura, sacrificia ubique offerebantur, quod alia celestibus, alia terrestribus, alia aquaticis, alia Diis inferis conueniebant, quorum alia priuatum, alia fiebant publicè.